

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea“, „Foaia Interesantă“ și Plugarul „Luminat“ — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia 40 Dinari. — Cehoslovacia 30 coroane. — America 2 dollari, cari se trimit dlui John I. Savu, I. Main Str. Warren, Ohio.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foare pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Trufia maghiară — opărită.

ne-au pus la încercare, ca să vadă cum va răspunde poporul nostru la o chemare sub armă, și văzând răspunsul bărbătesc soldaților noștri, — spun că... doară ei n'au vrut nimic...

Spuneam în numărul trecut al „Libertății“, că dela aceea arăna totul: cum vor răspunde fiii poporului nostru la chemarea ce li se făcea, de a veni sub steagurile țării!

De vor veni tuți și inimoși, Ungurii e destul să-i vadă apropiindu-se de hotar, și — vor pleca buzați napoi spre Tisa și pe stepela Ungariei!...

Că adevăr grăiam, avem mai multe semne și arătări din partea Ungurilor noștri și a fraților lor de suflet: Jidanii și Sașii.

Intr'adevăr, aici în Orăștie, după Crăciunul românesc, năvăle de Anul-nou, când încă nu se dase ordinal de concentrare (unare) a soldaților din rezervă de pe cei 4 ani mai tineri, — înțai ai Ungurilor se vedeau umblând pe stradă cu fruntea și înălțată ca ori-când, cu fețe vesele și strălucind de o mare dejde... Vădit primiseră știri cari făceau din țințar armăsar.

În micile îndrăzneli a unor patrule de graniță ungurești, vedeau începutul de „mari lovituri“ ce se vor da României, și hotarul despre Arad încoace! Îi vedeau pe Unguri de aproape, ba par'că le auzeau zureitul pintenilor, înaintând Valea Merășului!... Mulți vor fi avut noaptea visuri minunate, steagul maghiar iar fâlfâie pe Arad, Deva, Orăștie, Albaulia, Așov!... Iar Papp András e iarăș „Căpitan de poliție“ în Orăștie..

Căci, așa spune vorba pătită, că la ce te gândești ziua, așa o cam visezi noaptea. Iar ce gândeau acești „prietenii“ ai noștri, am înțeles din următoarele două întâmplări:

Înainte de Anul-nou, un domn român din Orăștie, S. D., fiind din ceva călătorie pe unde nu aflase încă câte toate, a intrat în barbieria unui barbier Sas, să se radă.

A aflat pe Sas mai voios ca de obicei, și abia s'a pus să se scarpă, barbierul i-a și zis, pe nemțește:

— Așadar iar mobilizare!...

— Se vede că da, — a răspuns așa rece, domnul român.

— Ja, ja, aber die Leute rücken nicht ein! — „Da, da, dar oamenii nu vreau să vină la chemare!...“ — a adăugat

barbierul plin de încredere și pe un ton din care puteai simți că vorbea și dozîța lui ca — așa să fie! Ei între ei, cu asta se mângăiau, cu asta se încurajau, nădejdea de asta și-o legau.

Intr'alt loc mai mulți Evrei, văzând că trece un Român pe lângă ei, vorbeau tare, și anume românește, ca să fie negreșit înțeleși, spunând:

— Azi fost la mine mai mulți țărani și așa spus: Meargă război cine chepetat pomunt!... Ei nu vine!...

Iar ca bucuria să le fie mai deplină și „coragea“ să le fie încă, se vorbea prin oraș, că... Sătmărul e cuprins (cuprins) de Ungurii, că la Teiuș au și sosit răniții!..., — și răzdrăvânii toate.

Dar bucuria acestor naivi concetățeni ai noștri, eră ca floare de păpădie, a cărei cunună o spulberă cea dintâi suflare de vânt, cât de slăbuță.

Chiar de Joi și Vineri, naintea Anului-nou, au început a curge pâlcuri-pâlcuri flăcării noastre și bărbații tineri, făcându-și intrarea dela tren în oraș, roiuri-roiuri.

Pe cum veneau și pe cum străinii îi vedeau că vin, cu fețe îngrijorate, dar hotărâte, — li se dăbălăză fața și li-se întunecă!... „Nu-i de glumit cu acest popor“ își ziceau în gândul lor, „și noi se vede că tare ne-am înșelat, când am crezut că certele domnilor din politica mare, au răsunit deegustător în marca adăucă a poporului!...“

Aflând apoi că guvernul a luat toate măsurile pentru a avea la îndemână trupe destule și vrednice, pe care le va arunca la hotare ori-unle se va cere, și că poporul vine, auzind că Ungurii nu ne dau pace, ci vor să ne tulbure liniștea, — au început a fi acum ei îngrijorați. Și de bună samă prin stafeții lor spioni, au dat de știre „Ungurilor ce se deșteaptă“ din Ungaria, să se mai culce puțin, că nu-i vremea de a se deștepta!...

Știrile din urmă sunt mai liniștite, ele par a spune că Ungurilor li-s'a stâns „coragea“ și ciulind urechile, își bagă în teacă sabia de hârtie pe care o scosuseră, crezând că ne vom spăria de ea.

Dar iată șirul știrilor și faptelor, așa cum s'au urmat dela numărul nostru din urmă, pân' la cel de față:

Păreerea unui mare ziar.

Marele ziar german „Vossische Zeitung“ din Berlin, care are strinse legături cu bărbați politici de samă, cu diplomația țării sale, vorbind despre zvrăcolele ungurești pe sub ferestrele vecinilor săi, scrie următoarele:

„In cercurile politice din Budapesta se vorbește mult și se tâlcuiește călătoria pe care fostul întâiu-ministru maghiar Stefan Friedrich, o întreprinde în 20 Ianuarie, mergînd întâiu la Roma (capitala Italiei) și apoi la Angora (scaunul de domnie a Turciei).

„Acestă călătorie sporește neîncrederea Sârbilor și a Cehoslovacilor în cele ce se pregătesc la Budapesta.

„In Iugoslavia (Sârbia), ca și în Cehoslovacia, se ține, că Ungaria are gânduri serioase de război, și că ascuțișul planurilor sale merge în întâiul rînd împotriva Iugoslaviei, pe care ar urma s'o atace la primăvară.

„Călătoriile lui Friedrich ar avea de scop să câștige „bunăvoința“ guvernului fascist italian și pe cel al guvernului turcesc din Angora, — întemeindu-și socotelile pe încordarea dintre Italieni și Sârbi...“

Știrea asta, că în ce fel privește un bine știutor ziar german, mișcările ungurești, am cetit-o în foile cu data de Sâmbătă, 13 Ianuarie, pe când „Libertatea“ se trimisese de aici Miercuri și Joi. Dăm azi articolul lui „Vossische Zeitung“ pentru ca cetitorii noștri să vadă cât de aproape de adevăr am tălcuit noi, cu câteva zile mai înainte, aceleași mișcări.

Ce au cu Turcii?

Se arată, că Friedrich va merge nu numai la Roma Italianilor, ci și la Angora Turcilor. Înțelesul acestui fapt e următorul: Azi Turcii iar se află la Constantinopol, așadar la gurile strimtorilor foarte însemnate pentru căraușile cu corăbiile din largul Mării-Negre.

Azi aceste strimtori sunt declarate libere (slobode) pentru orice fel de corăbii, de negoț ori de război, în vreme de pace sau de bătaie.

Așa fiind, România poate fi, — ba chiar este!, — pe ușor înzestrată de Franța sau Anglia, cu orice arme sau muniții și materiale de război. Hicleanul ungar pune, vădit, la cale pe Turci, că, după ce Ungaria se va fi azvirlit asupra României, ei se facă tot ce vor putea, ca

România să nu mai poată căpăta nimic dela prelinii săi din Apus!

Aşa-i până astăzi planul Ungurilor în legătură cu Italia și Tarcis.

*

Ce s'a întâmplat la hotar?

— Pașirea unor patrulare maghiare peste hotar. —

Guvernul a dat Joi în săptămâna trecută (11 Ianuarie), următoarea vestire oficială:

„Astănoapte două detașamente maghiare (cete de soldați) au trecut granița pe pământul românesc, în linia Aradului, pentru a face „cercetări“ în comunele învecinate. Una din cete a fost alungată de grănicerii noștri cari au tras numeroase focuri asupra lor.

„De câțva timp, — spune de încheiere vestirea guvernului, — s'a băgat de samă, că se adună trupe maghiare în lungul hotarelor noastre.

„Guvernul a luat măsuri (prin chemarea de rezerve), ca astfel de lucruri să nu se mai întâmple.“

— Generalul Mărdărescu (Ministrul de războiu) a plecat la Oradea Mare.

— Guvernul a trimis și la Budapesta și la puterile aliate (tovarășe în marele războiu), scrisori prin cari arată ce urmări poate avea o astfel de ținută a Ungariei.

Ce spune Ministrul ungar dela București?

— Ministrul Ungariei la București, a rugat foile române, să dea de știre părerea sa, care e aceea, că zvonurile de încăierări pe linia hotarului, sunt fără temei, ele pot fi cel mult fapte a unor cete de oameni fără răspundere.

*

A doua trecere peste hotar.

Vineri, 12 Ian. Guvernul a dat o altă vestire oficială, care, după cele ce i-s'a raportat, sună așa:

„Un detașament maghiar (o patrulă) a cercat aseară o nouă trecere peste hotar în dreptul pichetului (căsuții de pază de lângă graniță) Nr. 10, pe linia spre Arad.

»Un număr de 70—80 oameni, făcând parte din armata regulată maghiară, sub comanda unor ofițeri, au atecat pichetul (căsuția română de pază) la ciasurile 7 seara, dar au fost respinși. Ei au repetat atacul la ora 8, tot fără folos, pușcările fiind până la ciasul 9.

Pichetul a fost apărat de grănicerii și de jandarmii de pe graniță.

Alte trupe ale noastre nu au mers într'ajutor (nefiind lipsă).

Și apoi tot guvernul spune: „Cu toate asigurările făcute de guvernul maghiar trimisului României la Budapesta și ai celorlalte puteri aliate (intovărășite), trupe maghiare au urmat a se aduna spre graniță“...

*

Concentrarea românilor.

În fața acestor jocuri ne-roade ungurești, guvernul n'a aflat a fi cuminte să mai aștepte, ca să vadă ce va fi, căci dacă o trupă maghiară mai de samă s'ar fi avântat să străbată mai adânc în țară, o putea face prea ușor, — când soldații noștri erau chiar de Crăciun și de anul nou duși acasă, — și apoi cuprinzându-ți, așa pe ușor, vre-un oraș, — îți poți închipui spaima din țară și creșterea coarnelor celor ce ne vor răul!

De aceea guvernul încă pe la mijlocul săptămânii a dat poruncă să fie chemați sub arme 4 ani, cei mai tineri, din rezerve, pe timp de 30 de zile, în care timp lucrul trebuie să se limpezască. Tot omul a fost potit să-și aducă două rânduri bune de schimburi și încălțăminte bună și hrană pe vre-o 2 zile.

Cum au răspuns soldații noștri?

Intr'un chip care le face toată cinstea! Ca sara s'a dat vestire cu tărăbana (doba) în oraș sau sat, și mâne dimineață la ciasul 8 erau sute de soldați la poarta căsarmelor în Orăștie, în Deva, și peste tot locul în țară.

Asta au văzut-o sutele de spioni unguri și Jidani de printre noi, care, dăbălăzați, și chiar speriați că visul lor prostesc nu se împlinește, au dat de știre „frăților ce se deșteaptă“ din Ungaria, că pe aici nu i prea bine. Să bage de samă c'o să vie Valahii frunză și iarbă peste ei.

*

Vestirea întâiului Minisiru ungar.

Îndată ce au știut pe la câte umblă ciasul prin Ardeal, — întâiul Ministru ungar, Bethlen, a pus la cale pe un deputat al său să-l întrebe Sâmbătă în dieta din Pesta, ce-i cu zvonurile dela hotare? Și Ministrul s'a grăbit a vesti din scaunul său de întâi afebnic alui Horthy, ca să-l audă toată lumea, următoarele:

„Atât națiunile vecine, cât și celelalte popoare din Europa, sunt alarmate, că Ungaria are gânduri războinice și se pregătește de atac.

Aceste zvonuri sunt lipsite de adevăr.

—Eu le desmint de aici, dela tribuna (scaunul de vorbire) a dietei.

Vecinii noștri știu că ei au putere mai mare decât noi!

Noi avem o datorie: Să dăm o mână prietenească tuturor neamurilor cari și ele ne înlind mâna prietenește.

Interveniri la Pesta.

Guvernul român, în înțelegere cu al Sârbiei și al Cehoslovaciei, au înaintat la Pesta o scrisoare prin care arată că nu se pot mulțami cu vorbele auzite, ci cer pedepsirea bandelor tulburătoare.

La asta guvernul unguresc și-a făcut coada colac, că șa, că pe dincoace, el nu poate urmări și prinde astfel de „bande“ ce lucrează de capul lor, — și altele.

Guvernul român s'a declarat nemulțumit cu acest răspuns și a spus că se ține înarmat, urmărind lupta ce să dea deocamdată între cele două țări pe calea diplomatică.

Guvernul Franței, Angliei și celorlalte, au intervenit și ele în folosul României, — dar nu se știe cum se va suci și ră-suci guvernul unguresc, ca să scape mai ușor din infundătură...

Zilele următoare trebuie să ni-o arete.

Pân'atunci România stă cu arma la picior, gata a o ridica în ori-ce clipă.

Au venit — la dragoste.

Din partea ungurească s'a mai dat și răspunsul, ca în batjocură, că doară patrulele acelea ungurești de câte 6—7—10 soldați, cari au trecut granița, n'au venit cu scop de războiu pe pământul românesc, ci la cunoștințe de-a lor, din acele sate, — au venit la dragoste... și de aceea îndată ce grănicerii români i-au simțit, ei au fugit fără a sta la luptă... Așa? Vii la „cunoștințe“ nu ziua, ci în cap de noapte și cu arma la umăr?

Încheerea.

Încheerea din toate acestea pare a fi numai asta una: Ungurii au vrut să cerce poporul nostru din Ardeal, că este el așa de amărit de certele dintre fruntașii neamului, încât la o zi de grea încercare, să nu vrea să sară la arme?

Iar văzând că s'a întâmplat o venire minunată sub drapele țării, au făcut „stânga împrejur“ și s'au cam mai cărașit bosumflați.

Iacă pentru ce noi închem strigând: Teiăscă vredniciei noștri flăcăi și bărbați tineri, cari prin ținuta lor, luminaată de o înaltă iubire de țară și de neam, — dăsnădăjdăură pe Unguri numai prin arătarea lor în jurul steagurilor țării.

Paza bună, trece primejdia roa!..

Intre Franța și Germania — Nu-i pace —

Francezii au înaintat cu armate ținutul Ruhr-ului, cuprinzând oșul Essen cu uriașele Fabrici Krupp — Germanii s'au retras de aceluiașă luând cu ei planurile Fabricilor, toate cărțile și hârtiile lor. — Ila s'a alăturat la Franța.

În contractul de pace dintre Germania și Franța e spus, că Germania dovedește reavoință făcerea plăților la care e obligată față de Franța, — lucrul se adăuna înaintea sfatului celor 4 mari puteri biruitoare: Anglia, Franța, Italia și America, și dacă comisia acestora vede că e reavoință, poate hotărî ca Franța să cuprindă părți noi de Germania, ca gaj (zalog) și ca loc de a o sili la plată.

Comisia asta a vestit în deședințe ale ei, că Germania se poate cu reavoință față de îndatoririle sale de plată către Franța. Trei înși fost de părerea asta și numai un membru englez, zicea că nu.

În urma acestora guvernul francez a luat măsurile de lipsă pentru a cuprinde încă o parte din ținutul german Ruhr, bogat în bășag de cărbuni, de fer și cu fabrici vrate, ca și cele alui Krupp.

Înaintarea în aceste ținuturi făcută săptămâna trecută. O armată franceză de 25.000 de oameni, sub comanda generalului Foch, a făcut înaintarea. Germania n'a făcut nici o împotrivire, — dar ea spune, că socoste înaintarea franceză ca o pierdere a contractului de pace și pentru urmarea acel contract pentru ea mai are ființă! Și-a chemat acum pe ministrul său trimis la Paris și la Bruxelles, — ca atunci când face stare de război între două țări.

Văzând această ținută îndărnică a Germaniei față de Franța și Belgia — Italia a vestit, că ea se alătură cu totul la Franța și o sprijinește cu toată hotărârea în pasul său, care nu e un pădredrept, ci o măsură de a sili Germania să-și împlinească datorițele la care s'a obligat prin contractul de pace!

— Senatul american hotărâse să ducă acasă trupele din Europa, dar Președintele Harding văzând starea lucrului, a spus că: nu se poate! Trupele americane rămân acolo, căci nu e lertat să crească Germania, că Franța ar fi părăsită de soții săi de arme!

Chiar Guvernul Englez în stat mai nou al său, a hotărât, că trupele engleze ce se află pe Ruhr rămân acolo, tot ca semn că Franța nu e părăsită nici de Anglia, deși asta era de părere că să nu se facă înaintarea.

Așa apoi Germania vede, că bucuria de ieri sunt toți în aceeași tabără și că ea nu poate nădădul nimic dela aceea, că ei nu s'au mai fi înțelegând.

Ci că marile industrii germane...

din ținutul Ruhr-ului, aflând de înaintarea trupelor franceze în hotarele lor, și-au luat cu ei toate hărțile (mapele) minelor (bășugurilor) lor și a unor fabrici și toate cărțile cari arată cum se lucrează în acelea, și le-au lăsat în părăsire.

Fabrica mare Krupp, în care lucrează 40,000 de muncitori, nu-i putea lăsa pe aceștia fără pâine și a rămas să lucreze mai departe. Ci-că mille ei de coșuri (hoarne) fumegă cu toatele și acum, și în lăuntru mâinile lucrătorilor își fac treaba mai departe.

E acum întrebarea: Măsura luată de Franța, putea va sili pe Germania la plată, — ori aceea se trage napoi și mai departe cu viclenie și dădă? Și dacă nu va plăti nici acum, ce măsuri va trebui să mai iee puterile biruitoare față de ea?

Intre Greci și Turci.

Nici în Balcani nu e pace. Grecii au înaintat cu vreo 80.000 de soldați în Tracia și au cuprins Adrianopolul, care urma să rămână Turcilor. Turcii sunt furioși și se pregătesc să vie să se măsoare de nou cu Grecii. Poate până e iarnă să stee pe pace, dar la primăvară vom avea și aci nou războiu.

Scrisori.

Sălciva-de-sus, Ian. 1923.

Dle Redactor.

„Societatea de lectură“ din Sălciva, a aranjat cu tinerimea adultă din comună în ziua 1. de Crăciun teatru: „O sâmbătă norocoasă“; a doua zi s'a jucat jocurile: Călușerul, Bătuta și Rața, de către trupa de călușeri, formată din vrednici tineri din Sălciva, cari în ajunul de Crăciun au umblat cu colinda în Zam și Sălciva. Societatea de lectură, după ostenețile plătute ce a luat asupra sa în sărbătorile Crăciunului, a încasat 200 Lei, din care sumă trăgându-se cheltuelile avute cu procurarea unei cortine, opinci, ciorapi, gurgălae, bande treicolor pentru călușeri, a rămas un venit curat de 1000 Lei pentru Fondul Societății de lectură, ce are de scop zădărire a unei Case Naționale.

Pomenim cu laudă străduințele membrilor Reunirii, cu președintele lor dl inv. S. Mihăițiu. Ei pot mândri de felul cum au prăznuit prin fapte culturale sfintele sărbători.

Vestitor.

NOUȚĂȚI

Din Sănnicolaul mare ni-se scrie, că tinerul învățător de acolo, George Andraș, a făcut de Crăciun o mare bucurie sufletească Românilor de acolo. A pregătit pe tinerii mai măricei să joace o piesă de teatru, anume „Rasplate Păcătoșului“, apoi să cânte cântări alese, colinde și câteva cântări naționale, și în ziua întâi de Crăciun seara, au dat producția. Băieții au cântat, au jucat de tot reușit piesa și colindă, așa că mulți din cei de acolo, încântați de reușită, s'au gândit ce poate școala! Uite ce

face învățătura! Cei doi țărani cari ne scriu despre acesta, aduc laude tinerilor cari au cântat și au jucat și harnicului lor conducător, dlui învățător Andraș. Venitul producției s'a dat pentru Biblioteca Școlară ce se va înființa. După producție sa cântat „Horea Unirii“ și tot poporul a intrat în horă, foarte mulțămît de cele văzute.

Dela liceul „Aurel Vlaicu“. Examenele particulare în scris, din sesiunea Ianuarie a anului școlar curent, se vor ține în zilele 23, 30 și 31 Ianuarie st. n. 1923.

Diracțiunea

Omoruri. Savu Suciu, flăcău din Pianul-de-jos, fecior de 25 ani, trăia demult cam rău cu alt fecior Petru Muntean, soldat de un an în Orăștie. De Crăciun soldatul a mers acasă și Vineri nainte de anul nou și-a petrecut mult și bine cu mai mulți feciori din sat în crășma lui Miga. Era acolo și Savu Suciu. La o vreme, spre sară, când voia bună îi aprinsese bine, soldatul P. Muntean a chemat pe S. Suciu cu vorbe bune, arătându-se de tot împăcat cu el, să vie afară că are să-i spună ceva. L'a dus așa în povești până la șură. Acolo a tras baioneta și i-a împlântat-o în cap nenorocitului Savu Suciu! După un cias acesta era mort. Soldatul e arestat.

— În Vaidei (lângă Orăștie) tot acum spre anul nou s'au certat doi feciori și cearta au sfârșit-o c'o încăerare din care unul a rămas mort pe loc!

Toate, bine înțeles, după ce vitejii și-au luat „corage“ dela glăjuța.

Logodnă. Dl Sublocotenent de administrație Petru Grozav și doșoara Vilma Boieriu, logodiți în Orăștie, 14 Ianuarie 1923. Felicitările noastre!

Abonații noi

cari n'au primit numărul 1 (de Crăciun) al foilor noastre, ca număr de probă, să ni-o facă asta cunoscut pe o cartă postală, și li-l trimitem îndată, ca să aibă „Foala Interesantă“ întreagă și „Plugarul“.

Pentru Orfelinatul din Obreja susținut de Metropoliă gr. cat. română de Blaj, au trimis în timpul din urmă dăruri mai însemnate următorii; parte din al lor, parte dăruri adunate între ai lor:

Iacob Domșa, Zlatna 560 Lei, Banca Națională București 20,000 Lei, Soc. „Armonia“, St. Louis (America) 7,200 Lei, Banca „Patria“, Blaj 1,690 Lei, Sabina Pop, Aiud (colectă) 440 Lei, Ioan Doborean Voșlab 5,000 Lei, Soc. „Reșița“, Timișoara 2,000 Lei, Ep. Valeriu Tr. Fiențiu, Orade 520 Lei, Maria Cornea, Făgăraș 200 Lei, Profesorii liceului de băieți, Blaj 1,805 Lei, Ioan Crișan, Balda 333 Lei, Maria Pop, Aiud 250 Lei, Parochia „sf. George“, Cantou (America) 28,750 Lei, Dr. Ionel Pop, Blaj 668 Lei, Petru Cherebeșiu, Cluj 600 Lei, Petru Su-

ciu, Mănărade 200 Lei, Nepoșii văd. Ordace (în loc de cunună) 600 Lei,

Sunt vrednici de mulțămîtă obștească acești dăruitori ori adunători de dăruri, căci Orfelinatul din Obreja adăpostește 160 orfani, susținuți acolo în cea mai mare parte din dăruri ale inimilor bune. Căci cu un orfan se cheltuiește cel puțin 2,000 Lei pe an (și asta numai es multă cruțare!), așadar îngrijirea lor cere cheltueli de 320,000 Lei pe an, și „Societatea pentru ocrotirea orfanilor“ din țară, cu tot ajutorul ce-i vine dela stat, a putut da anul trecut numai 85,000 Lei, adică a patra parte din ce se cheltuiește cu acel orfelinat. Celelalte trei din patru părți, le acopere Metropoliă de Blaj din adunări de dăruri de felu celor de mai sus. Fie pomeniți cu laudă și scriși în Cartea cea mare a binefacerilor în ceruri, cei-ce ascultă chemarea ce li-se face de a se milui față de astfel de case ocrotitoare de orfani...

Numărul de față al „Libertății“ dând cât mai pe larg și lămurit întâmplările dintre România și Ungaria, apoi cele dintre Franța și Germania, — nu e așa de bogat în altfel de știri din lume și țară. Pe cele mai multe le-am lăsat pentru numărul viitor.

Constantin, fostul rege al Greciei a murit pe neașteptate la Palermo în Italia, Familia s'a rugat să fie îngropat în Grecia în cripta familiei regale. Guvernul a respins cererea și nu-l mai primește nici mort în Grecia.

Spre știre!

„Mulțumite publice“ se pun în foale numai ca inserțiuni plătite. Șirul 2 lei.

— Tot asemenea anunțurile de logodnă, de cununie, de moarte, — se publică pentru taxa de 20—40 Lei, după mărime. Anunțurile de acest fel trimise foii fără taxa de publicare, rămân nepublicate.

Așa e hotărârea adusă de câțiva ani de zile, de către editorii (purătorii de cheltueli) a tuturor folior.

Sămănători de lumină.

Pomenim încă mai jos cu plăcere pe acei cinstiți cetitori ai noștri, cari s'au răspândi fol bune în popor, știind că prin asta lumină sămănă întrânsul și mare bine îi fac.

Sf. S. preotul Vasile Barbieru din Pietroasele (jud. Buzău) ne-a trimis de acote 6 abonați.

Dl George Ardelean turnător de fier în Crișeni (Calan) 7 abonați.

Dl inv. S. Crăciun din Ferența, 15 abonați

Dna Siduța Dobos, preoteasă în Belotini ne-a câștigat acolo 4 abon.

Dl Stefan Păcurar din Lancrăm, 3 abon.

Dl Francisc Gropșian din Anina, 4 abonați.

Dl preot G. Gligor din Lunca (Ocolis mare) 3 abonați.

Dl Vasile Giușcă din Feneș, 3 abon.

Dl Teofil Faur, com. Abrud 3 ab.

Câte 2 abonați, dnii: Petru Moacă din Aolna; Iie Stepan din

Pâncota; Andrei Teșiu din Sîrba Stefan Cătană din Șuşanovă. — alții pe cari li vom pomeni în numărul viitor.

Tuturor: Călduroase mulțumiri

Răspuns.

Unii cetitori ne întreabă, dacă pot avea „Libertatea“ singură și „Foala Interesantă“ singură și cu ce preț? Răspundem: Da, le puteți avea și așa, și prețul lor e:

„Libertatea“ 40 Lei pe an
„Foala Interesantă“ 30 L. pe an

iar dacă „Foala Interesantă“ merge în „Libertatea“ (când merge cu aceeași cheltuelă de Postă și nu ne face lucru deosebit trimiterea ei), e numai 20 Lei pe an, — adică „Libertatea“ cu „Foala Interesantă“ împreună cu 60 Lei pe an.

Dacă cineva vrea să aibă „Foala“ singură, face mai bine dacă se alătură la unul ce are „Libertatea“ și cere să-i meargă și „Foala“ lui în „Libertatea“ aceluia. Atunci o capătă tot cu numai 20 Lei pe an.

Înțelegeți și din asta, că foile acestea sunt cele mai ieftine azi.

Posta Redacției.

Dlul G. Cotoră, în Comloșul Bănășan. Noi nu avem librărie (prăvălie de vândut cărți) și așa nu-ți putem trimite piese teatrale. Avem spre vânzare numai cărțile care le scriem în foi că se găsesc la noi (Foala Interesantă de Crăciun). Scrie-ne dacă pentru cei 20 Lei îți putem trimite ceva din acele cărți sau ce să facem cu ei? Pentru piese teatrale scrise la d. Ioan Baciu, preot penz. Lugoj, sau la o Librărie, în Timișoara, Lugoj, Arad, Caransebeș, Sibiu, etc.

Mai multora. Scrisori ori poezii populare scrise cu creionul (ceruza), și încă pe masa de brad goală ori pe mășărită, de se încrețește toată hârtia sub virful ceruzei, — rămân necitite! Scrieți cu cerneală și cât se poate mai curat, căci ce e scris curat se ia sub cercetare, — cele încălcite stau cu lunile necitite.

„Casa Culturală“ în Z. Ne pare rău a nu vă putea împlini cererea. Dacă ați înființat „Casă Culturală“ pe care sunt membri toți cetitorii din comună și nu aveți cu ce plăti câte-o foaie, ci o cereți gratis — aveți un început prea slab. Dacă adunării la un loc a cetitorilor din sat, ni se cere să le dăm foile gratis, — cărui om sărac singuratic am avea drept a spune că nu-i dăm, când o va cere el, ca om sărac?

Dsale Solomon P. în J. Fiind principă de avere și amestec de lege, — iartă dacă nu-ți putem da de aici un sfat în temeiul scrisorii d-tale. Numai avocat ori judecător bun, și-ar putea spune ce ai de făcut, după ce ar întreba încă multe de toate dela d-ta.

Dsale T. Coman în Ș. a. C. I. Russu în R și M. M. în Cugir. Binevoii a scrie de-a dreptul la Direcțiunea acelei școli. Ea va va da amănunte. Noi cunoștem prea puține. Adresa ei: Direcțiunea Școlii Normale de învățătoare, în Beiuș (jud. Bihor).

Dsale Dușan Buzoli în Hălmăgiu. Scrie-ne când și cât ai trimis? Așa nu e destul: „Am trimis abonaamentul și nu capăt foile“. Nu știm la ce vreme să căutăm și după ce sumă. Ți-am trimis de nou No 1 și 2. Îți va veni și 3. Dar până atunci să vie lămurirea.

Dlul Maxim Neamțu, Șiria. Am primit pe anul de față 32 Lei.

Dlul I. Pop în Hodac. Anul trecut e plătit în regulă. Ce ai trimis acum, e pentru pătratul întâi din anul acesta.

Dentist Dr. S. Seidner dă consultați în ORĂȘTIE (Plata Aurel Vlaicu 7 în etaj de-nupra prăvălii Ioan Rob). — **Plombe.** — **Scoatere de dinți fără dureri.** — **Regulare de dinți. Runere de danturi.** (606) 6—10

Mulțumită publică.

Direcțiunea liceului „A. Vălcu”, din Orăștie aduce cele mai sincere mulțumiri binevoitorilor cari cu ocaziunea colindei unui grup de studenți în ajutorul Crăciunului au dăruit pe seama liceului sumele după cum urmează:

Câte 200 Lei: Dr. Ioan Mhu, Ioan I. Vălcu, George Slărcu; *câte 100 Lei:* Aron Demian, George Tămaș, Simion Ștef, Teodor Vulpe, Aurel Topan, Dr. R. Dobo, Brutus Brassai, Dumitru Jurca, Sim. Vlad, Rada Spăderca, Petru Androne, Dr. Victor Pop, Dumitru Matila, Dr. A. Vlad, Vasile Neșea, Simion Damian, Ștefan Iulius Turdășan, Manole Secuta, Ioan Rob, Severin Procinchivici; *câte 60 Lei:* Ioan Secărea, Căp. Lănerth, Dr. D. Stanca, George Suciu; *câte 50 Lei:* Gh. V. Scierliu, Ioan Fleșer, Ioan Conlea, Alexandru Harlea, Simion Corvin, Dr. I. Solomon, Petru Damian, I. Romoșan Ioan Voșan, Valeriu Dicu, Aurel Grădină, Col. Florian, Văd. Dr. David, Ioan Siltan, G. Bălosu, Nicolae Nicoară, Dumitru Molnar, Ioan Mihai, Simion Cărpinișan; *câte 40 Lei:* Semollă Ciomșta, G. Cioca, Ioan Branga sen. Z. harte Stanclu; *câte 30 Lei:* Victor Păcurar, Dumitru Rob; *câte 25 Lei:* Ioan Ienea; *câte 20 Lei:* Teodor C. Pop, Ioan Branga iun. Mălor Popescu.

Orăștie, la 15 Ian. 1923.

Direcțiunea.

Unde! Unde!

la

Cinema „OLIMPIA”

Hotel „CENTRAL”, Orăștie.

— Program bogat. —

Vineri, 19 Ianuarie:

In deșertul Saharei,

Dramă de amor în 5 acte.

„Romanul lui Artur

Rosan” pe film. În rolul principal: Miss Louise Glaun.

Revistă Pathé, apoi Comedie.

Sâmbătă, 20 Ianuarie:

„Afară din ceață”,

mare dramă din viața marinerilor americani, în 6 acte. În rolul principal: Nazi Nova.

Revista Pathé, apoi Comedie.

Duminecă, 21 Ianuarie:

„Temnița în fundul

mării, dramă senzatională în 6 acte în rolul principal: Harry Piel.

Revistă Pathé, apoi Comedie.

Pentru săptămâna viitoare:

Sâmbătă și Duminecă, 27—28 Ian.

„Moartea obosită”,

dramă de mare senzație în 6 acte,

și o comedie.

Regăm on. public a ne da concurs.

Inceputul precis la ora 4 jum.

după prânz și sara la 7 jum.

Muzică militară de salon.

(681) 1—1

Mulțumită.

Reuniunea „Andrelana” a meseriașilor și comercianților din Sebeșu-așesc și jur mulțumește și pe această cale acelor binevoitori, cari și-au rescumpărat felicitările de ziua onomastică în favorul Reuniunii cu următoarele sume: Nicolae Cârcoană p. l. 100 Lei, Nicolae Moga com. 100 Lei, Nicolae Apolzan pant. 100 Lei, Nicolae Muntean mech. 100 Lei, Dr. S. Vulcu adv. 100 Lei, Nicolae Chirca pant. 60 Lei, Nicolae Lupu prof. 100 Lei, Nicolae Romoșan 50 Lei, Nicolae Vinilă econ. 50 Lei, Nicolae Besoi fer. 50 Lei, Nicolae Muntean 30 Lei. Soma s'a destina pentru „Fondul de clădire.”

Comitetul.

Mulțumită.

Cu prilejul reușitei producțiilor teatrale ce a înaltă înțelesimea română din Cugir a 2-a zi de Crăciun, au binevoit a suprasolvi onorabil Domni: V. Harlea. 60 Lei, Aurel Cigărean 20 Lei, Vasile Motoașcă 20 Lei, Ing. Merot 20 Lei, Ing. Prucek 10 Lei, D. Irinea 10 Lei, Simion Oltean 10, I. Lupușu, cosar 10 Lei, Ioan Lupușu student 10 L.

Primească toți cele mai sincere mulțumiri.

Cugir, la 15/I. 1923.

Comitetul oranj.

Nr. 2541/1922 adm.

Publicare.

Primăria comunei Cugir dă în arândă dreptul de adunat vamă la moara comună cu 4 petrii pe timpul din 1 Aprilie 1923 până în 31 Martie 1924 prin licitație publică orală și cu oferte închise, care se va ține în 31 Ianuarie a. c. la 10 ore la casa comună.

Prețul de strigare e 80'000 Lei. Doritorii de a licita au a depune 10% vadiu sau în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile.

Ofertele închise se primesc înainte de începerea licitației orale. Se primesc oferte și pe un timp mai lung de arândă, ce-l va stabili reprezentanța, dacă oferentul se obligă a face Cănelul morii și un Zăgaz nou Conform schiței — și a face toate reparaturile la moară.

Condițiunile detaliate se pot vedea în oficialul notarului în oarele oficioase.

Cugir, în 10 Ianuar 1923.

Vasile Motoașcă, Nic. Muntean, notar. (676) 1—2 primar.

Treier cu două țilindere în stare bună,

pentru moară, de vânzare în Orăștie St Fabricii 34. (678) 1—2

Se caută un ortac cu praxă la o **Țiglarie**, care conține pământ foarte bun instalată așa ca să poată începe lucrarea, și stăgneavă din cauză de lipsă de conducător, cu praxă.

Informațiuni să pot cere la

Simion Chirca

(677) 1—2

Hunedoara.

A ieșit de sub tipar și s'a trimite celor cari l'au cerut:

Calendarul Național
al „**Foii Interesante**”
din Orăștie, pe 1923.

Je 112 pagini (șapte coale de tipar), cu **peste 30 de clișee** (chipuri), foarte interesante! Intre ele se vad:

12 harte (mape) arătând schimbările de mărime, de scădere și iar de creștere, a României în războiul cel mare, până s'a oprit între hotarele ei de azi! Se vede viu și când era mai mică, și când a fost mai mare, și când sta înțepenită pe linia Ciucea, și pe Tisa, și când era trecută peste Pesta, având forma unei guri de tun întors înspre Viena!

Apoi: **8 chipuri dela Incoronarea dela Alba-Iulia:** între cari: Regele când își pune Coroana pe cap; Regina Ingenunchiată când Regele îi pune Coroana pe cap; Regele și Regina călări, primind defilarea Trupelor, — și alte vederi foarte interesante dela Incoronare.

Chipuri de pe pictura Bisericii Incoronării.

Mai departe în Calendar: Chipul lui Avram Iancu cântând din fluer în cei din urmă ani ai vieții sale, când era nebun; vederi din tabăra dela Dänholm în Germania, în care se găseau și ofițeri români prizonieri; — Vederi din Tirol și din Italia pe unde au umblat trupe românești ardeleno; — și altele și altele.

Incolo: Partea calendaristică, Poșta telegraf; timbru; târgurile din Ardeal, Bănat, Crișana; — apoi poezii, schițe, felurimi, o poveste minunată, — și altele.

Calendarul, tipărit pe hârtie fină, costă **7 Lei 50 bani** trimis franco (plătit) pe poștă. Cel ce vrea să-i meargă recomandat, ca să nu i se poștă perde pe poștă, adaugă **2 Lei taxa de recomandare peste prețul calendarului ori calendarelor.** Dacă cere mai multe, cei 2 Lei pentru recomandare se pun numai odată pentru întreg pachetul.

Celor ce trimit bani fără taxa de recomandare, li se trimite calendarul așa pe noroc. Dar de se perde pe poștă, a doua oară nu li se mai trimite.

Bani se trimit înainte. Pe așteptate nu trimitem Calandare, — decât depozitorilor de fol bine cunoscuți ca plătitori în ordine.

Cu »ramburs« nu trimitem, căci dacă cineva nu-și scoate pachetul, plătim taxa de magazinaj 20—30 de Lei de pachet când ne vine napoi.

Cel ce trimit banii pentru 6 calendare ori mai multe le capătă cu numai **6 Lei 50 bani** unu, și 2 Lei pentru taxa de recomandare a pachetului.

Banii se trimit înainte. Cu »ramburs« nu trimitem.

Consiliul orașului Orăștie.

Nr. ad. 1556/922 adm.

Publicațiune.

Primăria orașului Orăștie vinde prin licitațiune publică 165 metri tulumbe (mațe pentru pompă de apă). Doritorii a lua parte sunt invitați a se prezenta în 26 Ianuarie a. c. la primărie unde va avea loc licitația la oarele 11 a. m. (tulumbe vechi).

Orăștie, la 3 Ianuarie 1923.

(682) 1—1

Belei, primar s.

Casă de vânzare,

din 2 odăi (camere) și bucătărie, șură, grajd, grădină, etc. — e de vânzare în Orăștie, str. Baron Urea Nr. 8 a (fosta Biserica veche față de Moara orașului). Informații la: Locotenent Alexandru Barbu, Str. Vântului 1. (680) 1—4

Casă cu grădină

și un aranjament de Restaurant, e de vânzare în Orăștie. Doritorii să se adreseze la proprietăreașă:

(672) 2—2

B-na GYULA,

Str. mare a timarilor, Nr. 6.

Prăvălie de vânzare

Din cauza mutării, vând prăvălia mea din Orăștie, care e situată într-o poziție bună și aranjată bine. Dau și locuința. A se adresa la Administrația foil. 1—1

Mobile de vânzare.

Din cauza mutărilor vând mobilele mele noi (numai de 2 ani folosite): un dormitor complet, scaune de piele, oglindă mare, etc. Tot aci un Cilindru de căldare de fier rachtă. A se adresa: Calea Mihai-Viteazu (Drumul țării 42).

O calfa-măcelar

se primește numai decât în măcelăria subscrierului. Să se priceapă încâtva și la vânzare. 2—3

Nicolae Opincar, măcelar, Orăștie.

În comuna Beriu (la 6 km. dela Orăștie) se află de vindut

o casă nou zidită

constătoare din 3 odăi, cullnă, 2 camere, pivniță, șură, grajdul separat, cullnă de vară și alte edificii laterale, curte mare și grădină de 1 jugăr cat. Întreg intravilanul este situat lângă drumul județan, loc potrivit pentru prăvălie, crăsmă, lăpterie, etc.

Reflecții să se adreseze la:

PETRU DAMIAN